

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ NA hARDTEISTIMÉIREACHTA, 2013

OIDEACHAS REILIGIÚNACH – GNÁTHLEIBHÉAL

DÉ hAOINE, 21 MEITHEAMH – MAIDIN, 9.30 go dtí 11.30

Líon Iomlán na Marcanna: 320

Treoracha Ginearálta d'Iarrthóirí

CAITHFIDH IARRTHÓIRÍ IAD SEO A LEANAS A FHREAGAIRT:

- **DHÁ** CHEIST AS AONAD A hAON
- **DHÁ** CHEIST AS AONAD A DÓ
- CEIST **AMHÁIN** AS AONAD A TRÍ

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 30 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SAN AONAD SEO.

NÍ MÓR DUIT **DHÁ** CHEANN DE NA TRÍ CHEIST SEO A LEANAS A FHREAGAIRT.

(Tá 40 marc ag gabháil le gach ceist)

ROINN A CUARDACH BRÍ AGUS LUACHANNA

CEIST 1. AN FHEALSÚNACHT

Freagair a) agus b).

- a) Samhlaigh go bhfuil tú i mbun tionscadail ar an tábhacht a bhaineann leis an bhfealsúnacht mar ábhar scoile.

Tabhair breac-chuntas ar chúis **amháin** a bhféadfadh an staidéar ar an bhfealsúnacht a bheith fiúntach do dhaltaí an lae inniu. (20 marc)

- b) ● PLATÓN ● SÓCRAITÉAS

Roghnaigh duine **amháin** de na fealsaimh atá liostaithe thuas agus mínigh conas a d'fhéadfadh aon smaoineamh dá chuid cabhrú le duine atá ag cuardach bhrí na beatha sa lá atá inniu ann. (20 marc)

CEIST 2. AN SPIORADÁLTACHT

Freagair a) agus b).

- a) Tabhair breac-chuntas ar shampla **amháin** den chaoi ina bhfeictear spéis sa spioradáltacht i saol na ndaoine a mhair i sochaí ársa. (20 marc)

- b) Déan cur síos ar an gcaoi inar mharcáil daoine a mhair i sochaí ársa deasghnáth aistrithe saoil **amháin** i saol an duine. (20 marc)

CEIST 3. ÍOMHÁNNA DE DHIA

Freagair a) agus b).

- a) Déan cur síos ar shampla d'íomhá nua-aimseartha de Dhia atá le fáil i gceann **amháin** díobh seo a leanas:

● EALAÍN

● SCANNÁN

● CEOL

(20 marc)

- b) Déan comparáid idir an íomhá nua-aimseartha de Dhia a ndearna tú cur síos uirthi i gcuid a) thuas, agus íomhá sheanbhunaithe de Dhia a luaitear le mór-reiligiún domhanda a ndearna tú staidéar air. (20 marc)

AONAD A DÓ

(160 marc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 60 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SAN AONAD SEO. NÍ MÓR DUIT **DHÁ** CHEANN DE NA TRÍ ROINN SEO A LEANAS A FHREAGAIRT.

(Tá 80 marc ag gabháil le gach roinn)

ROINN B AN CHRÍOSTAÍOCHT: A BUNÚS AGUS A CUR IN IÚL COMHAIMSEARHTHA

Freagair a), b) agus c).

- a) ● SOCHAÍ CHÓIR AGUS UILEGHABHÁLACH Á CRUTHÚ ● NA STRUCHTÚIR Á NEAGRÚ DO PHOBAL CRÍOSTAITHE ● AG FREAGAIRT DÓIBH SIÚD ATÁ AG FÁIL BHÁIS ● AG FREAGAIRT DON FHORÉIGEAN NÓ DON ÉADULAINGT NÓ DON SEICTEACHAS ● ACMHAINNÍ AN DOMHAIN AN ROINNT

Scrúdaigh an cur chuige a ghlac Íosa ina mhisean maidir le ceann **amháin** de na saincheisteanna atá liostaithe thuas. (20 marc)

- b) Imscrúdaigh an chaoi a ndéanann sainchreideamh Críostaí **amháin** sa lá atá inniu ann iarracht leanúint le misean Íosa maidir leis an tsaincheist atá scrúdaithe agat i gcuid a) thuas. (30 marc)

- c) Déan cur síos ar **dhá** bhealach inar chuir rialú ón Róimh isteach ar ghnáthshaol na ndaoine a bhí ina gcónaí sa Phalaistín in aimsir Íosa. (30 marc)

ROINN C REILIGIÚIN DHOMHANDA

Freagair a), b) agus c).

- a) Scrúdaigh an tuiscint atá ar an slánú/saoradh atá le fáil sa Chríostaíocht *nó* sa Ghiúdachas. (20 marc)

- b) Déan cur síos ar **dhá** dheasghnáth reiligiúnacha a mharcálann tréimhse sa bhliain a bhfuil tábhacht reiligiúnach ann do na baill de cheann **amháin** de na reiligiúin dhomhanda seo a leanas:

◆ AN BÚDACHAS ◆ AN HIONDÚCHAS ◆ AN tIOSLAMACHAS (30 marc)

- c) ● MANA ● SEAMAN/SHAMAN ● GEIS ● TÓTAM

Tabhair breac-chuntas ar a bhfuil i gceist le **dhá** ghné de reiligiún príomhúil atá liostaithe thuas. (30 marc)

ROINN D CINNEADH MORÁLTA A DHÉANAMH

Freagair a), b) agus c).

- a) Is ábhar inní do dhaoine uaireanta é fios a bheith acu cad é atá ceart agus cad é atá mícheart maidir le ceisteanna a bhaineann leo seo –

● COIREANNA & PIONÓS ● EITIC AN LEIGHIS ● POLAITÍOCHT & EACNAMAÍOCHT ● CAIDREAMH & COLLAÍOCHT ● FORÉIGEAN & COGADH

Roghnaigh ceann **amháin** de na topaicí thuas agus déan cur síos ar shampla den phróiseas a leanfadh duine atá aibí ó thaobh na moráltachta de agus cinneadh á dhéanamh aige/aici faoin rud atá ceart agus an rud atá mícheart maidir le ceist ar leith. (20 marc)

- b) Scrúdaigh an chaoi a mbreathnaítear ar an tsaincheist a bhfuil cur síos déanta agat uirthi i gcuid a) thuas i dteagasc mór-reiligiún dhomhanda **amháin**. (30 marc)

- c) Ainmnigh teoiricí morálta a ndearna tú staidéar air/uirthi agus tabhair breac-chuntas ar a ndeir sé/sí atá i gceist i gcéim **amháin** den fhorbairt mhorálta. (30 marc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 30 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SAN AONAD SEO. NÍ MÓR DUIT CEANN AMHÁIN DE NA CEITHRE ROINN SEO A LEANAS A FHREAGAIRT.

(Tá 80 marc ag gabháil le gach roinn)

ROINN F SAINCHEISTEANNA CÓRA AGUS SÍOCHÁNA

Freagair a) agus b).

a) Scrúdaigh na cúiseanna le sampla **amháin** d'fhoréigean struchtúrach a ndearna tú staidéar air. (40 marc)

- b) ● CONAIR OCHTFHILLTE ● CEITHRE VARNA ● ZAKAT
 AN BHÚDACHAIS AN HIONDÚCHAIS IOSLAIM

Mínigh cén fáth a spreagfadh ceann **amháin** díobh sin thuas creidmhigh chun gníomhú ar son na córa agus na síochána. (40 marc)

ROINN G ADHRADH, URNAÍ AGUS DEASGHNÁTHA

Freagair a) agus b).

a) ◆ AN BÚDACHAS ◆ AN CHRÍOSTAÍOCHT ◆ AN HIONDÚCHAS ◆ AN TIOSLAMACHAS ◆ AN GIÚDACHAS
 Samhlaigh gur iarradh ort spás a dhearadh inar féidir le baill de cheann **amháin** de na reiligiúin dhomhanda liostaithe thuas am a chaitheamh ag urnaí. Déan cur síos ar an spás a dhearfá agus mínigh conas a d'fhéadfadh **dhá** cheann dá ghnéithe cabhrú le creidmhigh urnaí a dhéanamh. (40 marc)

b) Tá cineálacha éagsúla deasghnáth le fáil i dtraidisiúin reiligiúnacha sa lá atá inniu ann –
 ● DEIMHNITHEACH ● AISIRÍOCH ● IDIRTHRÉIMHSEACH
 Tabhair breac-chuntas ar a bhfuil i gceist le ceann **amháin** de na cineálacha deasghnátha reiligiúnacha thuas agus déan cur síos ar shampla den chaoi a ndéantar an cineál deasghnátha atá roghnaithe agat a cheiliúradh laistigh de thraidisiún reiligiúnach sa lá atá inniu ann. (40 marc)

ROINN I REILIGIÚN: TAITHÍ NA hÉIREANN

Freagair a) nó b) nó c) nó d) nó e).

(Foinse: www.microsoft.com)

- a) Scrúdaigh sampla **amháin** den chaoi ar chuir seilbh talún agus díth gabhátais isteach ar phatrún an dáileacháin reiligiúnaigh in Éirinn ón 17ú haois ar aghaidh. **nó**
- b) Tabhair breac-chuntas gairid ar scéal beatha Éireannaigh **amháin** a bhunaigh mainistir san Eoraip. **nó**
- c) Déan cur síos ar **dhá** bhealach ina ndearna Céili Dé iarracht leasuithe a chur i gcrích sa traidisiún Críostaí in Éirinn san 8ú haois. **nó**
- d) Déan cur síos ar an gcaoi inar féidir **dhá** smaoinemh a bhaineann le Ré na hEagnaíochta a fheiceáil san obair a rinne an Cairdinéal Cullen in Éirinn sa 19ú haois **nó** san Eagnaíocht i mBéal Feirste. **nó**
- e) Tabhair breac-chuntas ar **dhá** shampla den obair a rinne na hEaglaisí Críostaí chun an t-éacúiméineachas a chur chun cinn in Éirinn an lae inniu. (80 marc)

Tabhair breac-chuntas ar a raibh i gceist leis an tuairim a bhí ag Descartes maidir leis an ‘cogito’ agus scrúdaigh an tionchar a bhí aige ar an gcoibhneas idir an reiligiún agus an eolaíocht.

(80 marc)

Leathanach Bán

Leathanach Bán

Leathanach Bán